

Školská stratégia prevencie rizikového správania sa žiakov v SOŠ Hnúšť'a

I.

Úvodný rámec stratégie prevencie rizikového správania sa/ ďalej stratégie / žiakov

Stratégia má 2 časti: I. Filozofia školy

II. Realizácia stratégie školy v prevencii

1. Filozofia školy
2. Dlhodobé a krátkodobé ciele
3. Analýzy prostredia školy
4. Zodpovednosť v nadväznosti na analýzu – konkrétne úlohy a osoby
5. Témy prevencie a ich zakomponovanie do VVP / konkrétne témy, predmet
6. Školské pravidlá (definovanie, práva, povinnosti, riešenie, kontrolné opatrenia, kontakty, poradenské služby)
7. Cielené vzdelávacie a preventívne aktivity – žiaci, učitelia
8. Možnosti minimalizácie rizikového správania v prostredí školy
9. Mimoškolské aktivity
10. Dokumenty
11. Zoznam vybraných informačných zdrojov

1. Filozofia školy

Základom filozofie školy je garantovanie bezpečného prostredia, efektívneho erudovaného procesu výchovy a vzdelávania v duchu humanizmu a rešpektovania ľudských práv. Filozofia je zameraná na všestranný harmonický rozvoj osobnosti žiaka, na rozvoj jeho schopností správne a včas vyhodnotiť v škole, a následne aj v živote, problémové a rizikové správanie seba i iných ľudí vo svojom okolí , ale aj vo virtuálnom svete.

Preventívne pôsobenie sa musí prelínať celou realitou školy, pričom dôraz sa kladie na kompetenčný prístup pri vzdelávaní, ktorý je doplnený cieľovými preventívnymi aktivitami (programami) školy. Na úvod treba zdôrazniť, že podstatu prevencie nepredstavuje zjednodušená forma „filozofie zdravého životného štýlu“ – t. j. prednášky na „overené aktuálne“ témy (bez komplexného prístupu a reflexie) alebo samostatné voľnočasové (športové) aktivity. Známym faktom je aj to, že vzdelávanie s prevahou frontálneho vyučovania, ktoré dokázateľne zvyšuje počet neparticipujúcich žiakov, je spájané s väčším rizikom nežiaduceho správania žiakov. Základom prevencie je rozvoj všeobecných kompetencií žiakov s dôrazom na:

- rozvoj sociálnych spôsobilostí, ktoré sú nápomocné pri orientácii v sociálnych vzťahoch, formovaní zodpovednosti za vlastné správanie a uvedomovaní si dôsledkov konania,
- posilňovanie komunikačných spôsobilostí s cieľom nasmerovať a získavať žiakov k preferovaniu konštruktívneho riešenia problémov a konfliktov, nácviku adekvátnych reakcií na stres, neúspech a kritiku,
- vytváranie pozitívnej sociálnej klímy v prostredí školy, ktorej základom je atmosféra dôvery, bezpečia, istoty a prijatia,
- formovanie pozitívnych postojov k spoločenským (mravným, morálnym) a humanistickým hodnotám.

Primárnym poslaním je efektívne vzdelávanie – teda vedenie žiaka k získavaniu informácií, ich kritickému posudzovaniu a triedeniu. Nemenej dôležité je aj podnecovanie sociálneho a osobnostného rozvoja žiaka. Vzájomné prepojenie týchto poslání vychádza z podpory zdravia neohrozujúceho životného štýlu a odráža sa v stratégii školy zameranej na prevenciu najznámejších spoločensky nežiadúcich javov v škole ako sú :

- a) experimentovanie, resp. rizikové užívanie návykových látok /legálne a nelegálne drogy/,
- b) neprijateľné správanie / agresivita, šikanovanie, netolizmus, virtuálne drogy – riziká internetu, mobilnej komunikácie, gamblerstvo a pod./,
- c) predchádzanie všetkých foriem diskriminácie, xenofóbie, antisemitizmu, intolerancie, extrémizmu, rasizmu, neofašizmu,
- d) prejavy intolerancie k inakosti / telesnej, zdravotnej, rasovej, kultúrnej, národnostnej, sexuálnej, imigračnej/,
- e) propagácia a nosenie oblečenia, predmetov, symbolov rasizmu, násilia, militarizmu, nacionalizmu, intolerancie, či predmety znevažujúce ľudskú dôstojnosť, národnosť, vierovyznanie.

2. Ciele

Dlhodobý cieľ – prevencia rizikového správania žiakov v školskom prostredí a následne vedomé úsilie uprednostňovať nerizikové správanie a zdravie neohrozujúci spôsob života nielen v škole, ale celoživotne.

Krátkodobé ciele

Pôsobiť na žiakov, aby primane veku získali základné erudované vedomosti a predpoklady pre:

- pozitívny postoj k zdravie neohrozujúcemu životnému štýlu,
- negatívny vzťah k rizikovému užívaniu návykových látok, prejavom agresívneho správania sa, šikanovania a akejkoľvek diskriminácie,

- jednoznačné odborné informácie - vedomosi o /zdravotných a sociálnych/ dôsledkoch rizikového správania , na základe objektívnych informácií,
- tendencia uprednostňovať zodpovedné /informované/ rozhodnutia s minimalizáciou škodlivého tlaku rovesníkov,
- viesť ich k používaniu optimálnych a spoločensky prijateľných komunikačných zručností,
- uprednostňovanie humánneho a konštruktívneho riešenia vlastných i cudzích problémov,
- identifikáciu zdrojov odborného poradenstva a podpory.

3. Analýza prostredia školy

Zdroj informácií Plán práce školy na školský rok 2017/2018

Silné a slabé stránky školy v súvislosti so stratégiou

Silné stránky školy zamerané na prevenciu:

- takmer nulová anonymita, nakoľko sme menšia škola, poznáme sa, vidíme sa so žiakmi aj niekoľkokrát počas vyučovania a prestávok,
- výborná spolupáca s mestskou políciou v Hnúšti, CPPPaP v RS a LC, okresnou políciou v RS,
- odborné prednášky a poradenstvo s erudovanými a preverenými odborníkmi, poradňami,
- krúžky podľa zájmu žiakov,
- posilňovňa v škole, ktorá je k dispozícii žiakom počas prestávok, pred a po vyučovaní,
- športové, kultúrne, vedomostné a odborné aktivity, podujatia, súťaže, olympiády
- krátke aktivity počas tretích prestávok zamerané na významné udalosti, dni, talentovaných žiakov školy,
- spolupráca žiakov a dobré medziľudské vzťahy medzi žiakmi a žiakmi, žiakmi a učiteľmi, učiteľmi navzájom, v prípade vzniku problému rýchle vysvetlenia a riešena,
- priebežné aktuálne pohovory s riaditeľom školy, TU, VP, koordinátormi, vyučujúcimi,
- ponuky výchovných koncertov a možnosť ich realizovať v spolupráci s Domom kultúry v Hnúšti, výborná spolupráca s Centrom voľného času v Hnúšti,
- spostredkovanie odbornej praxe v rámci odborného výcviku v škole a zariadeniach v blízkom okolí školy,
- zisťovanie názorov žiakov prostredníctvom dotazníkov a schránky dôvery na prízemí školy,
- kontrolná služba zamestnanca školy pri vchodových dverách školy, kniha návštev školy.

Slabé stránky školy:

značný nezáujem mnohých rodičov o výsledky a spávanie sa žiakov v škole,

veľmi slabá účasť rodičov na RZ

náročná spolupráca s niektorými rodičmi – zložitú rodinné prostredie, neúplné rodiny, rodičia vycestovaní v zahraničí a pod./

4. Prevencia a zodpovednosť zainteresovaných

Zodpovednosť v nadväznosti na analýzu – konkrétne úlohy a osoby

Prevencia ako i zodpovednosť zainteresovaných je formulovaná ako komplexná stratégia školy, je zmysluplná, t. j. taká, ktorá obsahuje reálne ciele, formy a konkrétne aktivity.

Vedenie (manažment) školy – má zásadnú úlohu pri tvorbe, podpore a realizácii stratégie školy v prevencii. Dôležitým prvkom zodpovednosti vedenia školy je aj (nedirektívne) riadenie a komunikácia, založené na spolupráci, dôvere, spravodlivosti a rovnakom prístupe k zamestnancom a žiakom, na konštruktívnom riešení problémov a konfliktov, s vylúčením možnosti intríg a v neposlednom rade na chápaní, no dôslednom prístupe ku zamestnancom a žiakom svojej školy v pozícii uznávanej autority. Tento prístup významne posilňuje dobrú sociálnu klímu školy, ktorá je absolútnym základom prevencie.

(Každý) pedagogický zamestnanec školy – má kľúčové postavenie pri realizácii prevencie a uplatňovaní pozitívnej sociálnej klímy v škole a triede. Jeho vklad spočíva predovšetkým v ústretovom vzťahu k žiakom, v zdokonaľovaní a následnom uplatňovaní pedagogického majstrovstva pri ich vzdelávaní a v optimálnej komunikácii s rodičmi. Praktická realizácia spočíva v tom, že tvorivo využíva (príťažlivé) interaktívne na kooperáciu orientované metódy pri vzdelávaní, zaujíma sa o názory žiakov, snaží sa pokojne neodsudzujúco reagovať na rozdielne postoje žiakov, diskutuje s nimi o odlišných stanoviskách, dáva im aj (reálnu) možnosť voľby, získava si dôveru žiakov spravodlivým prístupom, vedie ich k prevzatíu zodpovednosti za ich konanie, nedopustí správanie ponížujúce ľudskú dôstojnosť, ústretovo spolupracuje s rodičmi v prospech rozvoja žiaka.

(Každý) žiak školy – je (rodičmi, pedagógmi, spoločnosťou) motivovaný k učeniu tak, aby chápal, že vzdelávanie je nápomocné k úspešnému a spokojnému životu a v škole je preto, aby zistil, aké má možnosti a nie preto, aby zistil, čo nedokáže (čo nevie). Uvedomuje si svoje (ľudské) práva i práva iných a prijíma zodpovednosť za svoje konanie a vzdelávanie. Chápe význam existencie jasne a zrozumiteľne formulovaných pravidiel správania sa v škole, akceptuje a uplatňuje ich, prípadne sa zúčastňuje sa aj na ich tvorbe.

(Každý) rodič žiaka školy – prijíma svoj diel zodpovednosti za výchovu a vzdelávanie dieťaťa, pričom vychádza z očakávania, že jeho cieľ a cieľ školy je rovnaký – poskytnúť optimálne možnosti pre rozvoj dieťaťa. Vie, že pre dosiahnutie tohto cieľa je dôležitá vzájomná spolupráca a dôvera.

5. Témy prevencie a ich zakomponovanie do VVP

Témy prevencie sú zakomponované vo výchovno-vzdelávacom procese tak, aby učiteľ v návaznosti na učivo venoval pozornosť témam zakotveným Stratégií a Školskom poriadku, venujú sa im TU a koordinátori pri príprave aktivít.

Konkrétne témy vychádzajú z ŠkVP a sú realizované :

- a) v predmetoch – učiteľ vychádza z konkrétnej aktuálnej situácie v triedach, v návaznosti na obsah učiva,
- b) z plánu práce výchovného poradcu,
- c) z plánov práce koordinátorov,
- d) z plánu práce vedúcich krúžkov,
- e) v rámci tematických exkurzií, výletov, ktoré sú súčasťou plánu školy.

II.

Realizácia stratégie školy v prevencii

1. Školské pravidlá (definovanie, práva, povinnosti, riešenie, kontrolné opatrenia, kontakty, poradenské služby)

Pravidlá školy

a) rámcový zoznam neprípustných návykových látok (tabak, alkohol, nelegálne drogy), neprípustných spôsobov správania (kde sú zrozumiteľne definované rôzne formy šikanovania, agresivity a neznášanlivosti inakosti - vrátane vysoko aktuálnej „virtuálnej“ formy)

Spracované :

v Smernici školy č. 004/2017 Prevencia sociálno-patologických javov, Školskom poriadku

b) práva, povinnosti a zodpovednosť všetkých zainteresovaných v škole (pedagógov, žiakov, rodičov) v tejto súvislosti

Spracované v Školskom poriadku, Pracovnom poriadku, smernici č. 004/2017

c) kontaktné informácie na zodpovedné osoby v škole (koordinátor prevencie,

výchovný poradca...)

Ing. Miloš Mäsiar, riaditeľ školy,
tel: 0905 405 188, milosmasiar@atlas.sk

PaedDr. Viera Juríková, výchovný poradca a koordinátor prevencie drogových
a iných závislostí,
tel: 0915 802 564

d) presné postupy riešenia podozrení a vyskytnutých prípadov, vrátane systému následných opatrení (trestov) za priestupky sú spracované

Spracované v Smernici č. 004/2017 a v Školskom poriadku

e) zoznam a kontakty na odborné poradenské služby a zodpovedné inštitúcie :

Mestská polícia v Hnúšti, Náčelník mestskej polície Mgr. Milan Migaľa
adresa: Francisciho 74, 981 01 Hnúšťa,
tel: 0908885127 alebo 0472028810 alebo tiesňová linka 159

Okresné riaditeľstvo PZ v RS, obvodné oddelenie PZ v Hnúšti
Tel: 0475423333

Centrum pedagogicko- psychologického poradenstva v RS, tel: 0475623543

Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva pri ŠZŠ, Bottova 13, 979 01RS

f) konkrétne možnosti anonymného poradenstva (schránka dôvery v škole, linky dôvery, odkazy na internetové poradenstvo)

Máme schránku dôvery, priebežne zisťujeme názory študentov prostredníctvom dotazníkov

Schránka dôvery na prízemí
Zodpovedný: riaditeľ školy

Prieskum názorov žiakov prostredníctvom dotazníkov a ich vyhodnocovania
v spolupráci so študentskou radou
Zodpovedný: výchovný poradca

Osobné pohovory počas konzultačných hodín i na okamžité požiadanie cez
prestávky, alebo po vyučovaní
Zodpovedný: výchovný poradca

2. Cielené vzdelávacie a preventívne aktivity – žiaci, učitelia

V spolupráci s mestskou, štátnou políciou, CPPPa P v RS a iné overené overené zdroje a ponuky:

- besedy
- prednášky
- depistáže
- prezentácie
- výchovné koncerty
- filmy
- prezentácie talentov
- športové, vedomostné, kultúrne podujatia pre žiakov

Pre učiteľov odborné poradenstvo – filmy, videá, informačný materiál, konzultácie na požiadanie v CPPP a P v RS, LC, BB

3. Možnosti minimalizácie rizikového správania v prostredí školy

- a) informovanie žiakov o rizikách, následkoch takéhoto správania prostredníctvom nástienky na chodbe školy a nástieniek v triedach
- b) talentové súťaže s protidrogovou tematikou a inými závislosťami – výtvarné, hudobné, vlastná tvorba, športové
- c) konzultácie a osobné pohovory s TU, RŠ, VP, koordinátormi, vyučujúcimi
- d) besedy, videá,
- e) dotazníky o školskom, triednom prostredí, mimoškolských aktivitách, ich vyhodnotenia
- f) uzamknutie školy, dozor učiteľov na chodbách ako predchádzanie nežiadúceho správania žiakov,
- g) prehľad o vstupe cudzích osôb do priestorov školy
- h) schránka dôvery, dotazníky
- i) dôsledné všímanie a vypočutie si žiakov, spätná väzba po podujatiach,
- j) poučenia pred každou aktivitou, stážou v zahraničí i doma

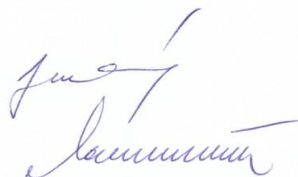
4. Dokumenty

- Štátne vzdelávacie programy
- Školské vzdelávacie programy
- Zákony a legislatíva
- Školský poriadok
- Smernica školy: 004/2017 Prevencia sociálno-patologických javov

- Zákon NR SR č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (Školský zákon)
- Zákon 305/2005 o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele
- Zákon o rodine č. 36/2005 Z. z.
- Zákon 219/1996 Z. z. o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov,
- Zákon 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov
- Zákon 372/1990 Zb. o priestupkoch
- Trestný zákon 300/2005 Z. z. a 301/2005 Z. z. Trestný poriadok
- Zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci
- § 5 ods. 10 zákona č. 596/2003 Z. z. o št. správe v školstve a šk. samospráve
- Výber POP – aktuálne časti

Vypracovala: PaedDr. Viera Juriková

Schválil: Ing. Miloš Mäsiar

Stredná odborná škola
Hlavná 425
981 11 Hnúšťa

september 2017